

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Микола БРУХАЛЬ, студент 1 курсу ОС «Магістр»
спеціальності 206 «Садово-паркове господарство»

Науковий керівник: **БЕЗВІКОННИЙ Петро Васильович**,
канд. с.г. наук, доцент кафедри садово-паркового
господарства, геодезії і землеустрою

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський

ОЗЕЛЕНЕННЯ ДИТЯЧИХ МАЙДАНЧИКІВ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Дитячий майданчик є одним із найпопулярніших місць для проведення ігор дітей віком від 1,5 до 10 років та невід'ємним об'єктом для розвитку і соціалізації малечі. На ігрових майданчиках діти досліджують світ, спілкуються з однолітками, формують та розвивають навички ігрової діяльності, яка є фундаментальною у дитинстві, що підтверджується численними роботами педагогів і психологів [4, с. 53].

Під час облаштування дитячого ігрового майданчика має враховуватися не лише безпека обладнання, але й екологічна безпека навколишнього середовища. Основні фактори екологічної безпеки дитячих майданчиків визначені у роботі [2, с. 8; 4, с. 50], де зазначено, що наявність зелених насаджень та їх кількість належать до суттєво значущих факторів. Зелені насадження утворюють захисний бар'єр від пилового забруднення та шуму, що особливо важливо в сучасних великих містах.

Варто звернути увагу на те, що сьогодні відсутній єдиний перелік зелених насаджень, що рекомендовані для озеленення прибудинкових територій, зокрема територій ігрових майданчиків. У нормативних документах визначено

дані щодо необхідності обсадження майданчиків смугами зелених насаджень (кущів та дерев) шириною не менше 3 м. Слід зазначити, що у жодному документі висота смуги зелених насаджень не регламентується [1, с. 41].

Швидкість росту кущів і дерев порівняно невелика, отже, виконувати свої захисні функції вони зможуть лише через 2–5 років, тому альтернативним способом є використання високорослих квіткових трав'янистих рослин, зокрема ліан, для вертикального озеленення [3, с. 5]. Наразі ефективність використання високорослих квіткових рослин не досить досліджена, що підтверджує актуальність цієї роботи

Для проведення дослідження було обрано 10 видів високорослих квіткових трав'янистих рослин (Арктотіс, Кореопсис, Ехінацея, Геліотроп, Кларкія, Скабіоза, Астильба, Вербозілля, Дельфіній, Сідач) та 6 видів ліан (Атрагена, Іпомея, Кобея, Красоля, В'юнок, Кампсис). Під час вибору рослин враховувалися такі параметри: безпечність (відсутність колючок, отруйних плодів), висота, примхливість, швидкість росту, площа листової поверхні (або розгалуженість стебла), декоративні функції.

Більшість рослин є багаторічними та сягають висоти понад 1 метр, а деякі виростають навіть до 2-х метрів. Як і у випадку з високорослими квітковими рослинами, більшість з наведених видів ліан є багаторічними. Максимальним за висотою є Кампсис (до 15 м). У середньому висота наведених рослин сягає 2–3 м.

Для визначення забруднення дитячого майданчика пиловими частинками було проведено експериментальне дослідження. Для цього були висаджені обрані для дослідження рослини та у серпні відбиралися проби листя для проведення аналізів.

Результати досліджень показали, що маса розчинених пилових частинок, що були утримані листовою поверхнею зелених насаджень, досягала $1,1 \text{ мг/см}^2$, а нерозчинених – $0,4 \text{ мг/см}^2$. Середня маса пилу, яку здатен утримувати 1 лист, варіюється від 12 до 75 мг, залежно від виду.

Маса розчинених пилових частинок, що були утримані листовою поверхнею ліан, досягала $1,3 \text{ мг/см}^2$, а нерозчинених – $0,3 \text{ мг/см}^2$. Середня маса пилу, яку здатен

утримувати 1 лист, варіюється від 16 до 55 мг, залежно від виду.

Якщо порівнювати з деревами та кущами, які використовують для озеленення прибудинкових територій і дитячих майданчиків, то можна стверджувати, що пилофільтрувальна здатність досліджуваних у роботі зелених насаджень знаходиться на рівні бузку звичайного з масою пилу, яку здатен утримати 1 лист, у межах від 29 до 76 мг; тополі бальзамічної – 32–54 мг/1 лист; берези повислої – 20–52 мг/1 лист; липи серцелистої – 12–52 мг/1 лист.

Отримані результати досліджень підтверджують ефективність використання високорослих квіткових трав'янистих рослин та ліан у створенні захисних смуг зелених насаджень. Крім того, пилофільтрувальну функцію виконує не тільки листя, але й самі квіти та стебла.

Висновки. За результатами дослідження дійшли висновку, що високорослі трав'янисті квіткові рослини мають високий рівень пилофільтрувальних властивостей, тому їх можна використовувати як альтернативу з метою озеленення територій дитячих майданчиків або як тимчасову захисну смугу зелених насаджень, яка буде замінена кущами та деревами.

Окрім пилофільтрувальної здатності, до переваг високорослих квіткових рослин відносяться також декоративні функції, адже в процесі формування смуги зелених насаджень можна закласти основи ландшафтного дизайну, що зробить територію майданчика більш привабливою для дітей.

Список використаних джерел:

1. Багацька О. М. Особливості росту і розвитку інтродукованих видів дерев'янистих ліан та перспективи їх використання в озелененні м. Києва / О. м. Багацька. Київ.: Центр інформаційних технологій, 2009. 200 с.

2. Безвіконний П. В. Ландшафтний дизайн. Історія розвитку. Ландшафтне мистецтво в Україні та світі. *Теорія і методика підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників як елемент безперервного навчання в системі вищої аграрної освіти, науки і практики: матеріали Міжнародної наукової конференції Łomża, 2023 – Ч. 1. – С. 7-11.*

3. Дойко Н. М. Біологічні основи інтродукції витких деревних рослин у Правобережному Лісостепу України: автореф. дис. канд. біол. наук: спец.: 03.00.05-ботаніка. Київ, 2005. 20 с.

4. Кубата Н.П., Айзенбарт М.М. Гра як засіб формування соціальної компетенції у дітей старшого дошкільного віку. Молодий вчений. 2018. № 5. С. 53–57.

5. Стаднік В.Ю. Оцінка факторів екологічної безпеки дитячих майданчиків методом рангової кореляції. Інтегровані технології та енергозбереження. 2021. № 2. С. 49–57

Юрій ВЕРЕСЮК, студент 1 магі. курсу спеціальності 206

«Садово-паркове господарство»

Науковий керівник: **ПОТАПСЬКИЙ Юрій Васильович**, канд.

с.г наук, доцент кафедри садово-паркового господарства,

геодезії і землеустрою

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

ІСТОРИЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ЛІСОВОЇ СЕЛЕКЦІЇ

Лісова селекція або селекція лісових дерев - це наймолодша галузь лісівничої науки, яка почала розвиватися в останньому столітті минулого тисячоліття під безпосереднім впливом досягнень в селекції сільськогосподарських рослин та тварин. Адже виведені за останнє століття шляхом селекції сорти зернових, овочевих, плодово-ягідних, технічних і а інших культур привели сільське господарство до так званої "зеленої революції" та різкого збільшення виробництва продовольчих товарів у багатьох країнах світу.